

HERKES SÜRÜSÜNDEN MES'ULDUR*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd. Fekâle'n-nebiyyü salla'llâhu aleyhi ve sellem:

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَالْإِمَامُ رَاعٍ
وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ
وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ
زَوْجِهَا وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي
مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ
فِي مَالِ أَبِيهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَكُلُّكُمْ رَاعٍ
وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

(حم.خ.م.د.ت. عن ابن عمر)

(Küllüküm râin, ve küllüküm mes'ûlün an raiyyetihî; fe'limâmu râin, ve hüve mes'ûlün an raiyyetihî; ve'r-racülü râin fî ehlihî, ve hüve mes'ûlün an raiyyetihî; ve'l-mer'etü râiyetün fî beyti zevcihâ, ve hiye mes'ûletün an raiyyetihâ; ve'l-hâdimü râin fî mâli seyyidihî,

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

ve hüve mes'ûlün an raiyyetihî; ve'r-racülü râin fî mâli ebîhi, ve hüve mes'ûlün an raiyyetihî; feküllüküm râin ve küllüküm mes'ûlün an raiyyetihî.)

Sadaka rasûlü'llâh fi mâ kâl, ev kemâ kâl.

a. Hepiniz Çobansınız

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber SAS Hazretleri'nin, bütün hadis kitaplarında rivayet edilmiş olan meşhur bir hadis-i şerifinin size metnini okumuş bulunuyorum. Bütün meşhur; muteber hadis kitaplarında, *Kütüb-ü Sitte*'de mevcut olan ve Hz. Aişe Validemiz'den ve Ebû Mûsa el-Eş'arî'den rivayet edilmiş olan bir hadis-i şeriftir ki, mânâsı çok önemlidir. Hepimizi yakından ilgilendiriyor. Erkekleri, kadınları, büyükleri, küçükleri, her türlü görevde olan insanları yakından ilgilendiriyor.

Bu sahih hadis-i şerifte, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَالْإِمَامُ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.VIII, s.253, no:2232; Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.352, no:3408; Tirmizî, *Sünen*, c.VI, s.296, no:1627; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.145, no:2359; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.121, no:6026; Mâlik, *Muvatta'* (Rivayet-i Muhammed), c.III, s.503, no:991; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.343, no:4490; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.81, no:206; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.374,

زَوْجَهَا وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي
مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ
فِي مَالِ أَبِيهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَكُلُّكُمْ رَاعٍ
وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

(حم.خ.م.د.ت. عن ابن عمر)

(*Küllüküm râin, ve küllüküm mes'ûlün an raiyyetihî*) “Her biriniz çobansınız, güdücüsünüz. Ve her biriniz, güttüğünüz sürünüzden, gözetip kollamakla vazifeli olduğunuz gruptan sorumlusunuz.”

Bütün müslümanlara, hepimize birden hitap ediyor. Yani, ben de çobanım, siz de çobansınız, hanımlar da çoban, başkaları da çoban. Nasıl, çobanın bir sürüsü varsa ve sürüsündeki koyunları, hayvanları ondan sorarlarsa; nasıl onları, osürüyü kurda kaptırmamakla vazifeliyse; nasıl otlatıp, bakıp, getirmekle, sahiplerine teslim etmekle vazifeliyse; hepimizin de, elimizin altında, başında bulunduğumuz, âmiri bulunduğumuz bir teb'amız var, bir raiyyetimiz, bir sürümüz, güttüğümüz bir grup var, bir şey var bizim emrimizde; ondan dolayı bize sorumluluk düşüyor. Kim sorguyu suali açacak? Soruyu soracak olan kim? Allah herkesi sorguya, suale çekecek ve sürüsünü soracak ona:

“—Sen çobandın, sürünü kolladın mı, korudun mu? Yoksa, kurda mı kaptırdın? Yoksa, kaçırttın mı, çaldırttın mı?” diye, herkese soracak.

Bakalım nasıl misallerle açıklamış, Peygamber Efendimiz devamını... Buyuruyor ki:

فَالْإِمَامُ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

(*Fe'l-imâmü râin, ve hüve mes'ûlün an raiyyetihi*) “Devletin başkanı çobandır. Reis-i cumhur veya padişah veya melik veya imparator veya bir başka isimli devlet başkanı. İmam, önder demek... Önder devletinden, teb’asından mes’uldür.”

İmam sözünü biz şimdi çok hafif mânâyâ alıyoruz.

“—Falanca adam kim?”

“—İmam işte!”

“—Ben çocuğumu imam-hatip okuluna götürdüm. Bir kere, çocuk istemiyor.

“—Baba! Ben doktor olmak isterim, mühendis olmak isterim. Beni imam-hatip okuluna ne veriyorsun?” der gibi.

Küçük çocuk, istemiyor, muhiti istemiyor.

“—Aaa! O kadar çalışkan çocuğu imam-hatip okuluna mı verdin? Tüh, vah! Yazık ettin çocuğa!”

Sanki çöplüğe atmışız çocuğu. Yazık ettin diyorlar. Çocuk istemiyor.

“—Bak evlâdım! Şimdi, ben sana dinini öğretirim ama yaz tatillerinde bir ayda din öğrenilmez. Çok da meşgul olamam. Başka bir muhitte olduğun için de, bozulabilirsin. Ben seni koleje verebilirim ama çıkarsın elden. Sen elden

çıktıktan sonra, ben ne diyeyim sana? Ben seni kaybetmemek istiyorum. Ben seni İslâm camiası için faydalı bir eleman yetiştirmek istiyorum.”

“—Doktor olabilirsin, hristiyan doktorlar da var, mühendis de olabilirsin, hristiyan mühendisler var. Her şey olabilirsin ama ben senin her şeyden önce, tahsilsiz de olsan, köylü de, işçi de olsan, müslüman olmanı istiyorum. Çünkü müslüman olduğun zaman ahiretini kurtaracaksın. Ebedî saadetine sahip olmak istiyorum ben. Seni ebedî saadetten mahrum etmemek istiyorum. Para? Parayı Allah her yerden veriyor. Sen Allah’ın yolunda yürüdün mü, para senin arkandan böyle, gölge gibi takip eder gelir. Allah, sana hangi kısmeti yazmışsa, gelir o...”

Hani tarihte böyle bir fıkra var:

Adamın birisi bir tarla almış; müslüman adam, iyi adam. “Şurayı ekeyim!” demiş. Kazarken bir küp çıkmış. Küpün içinde para... Kaşlarını çatmış adam, demiş:

“—Bu küp bana helâl olmaz. Çünkü bunu ben gömmedim. Kucaklamış küpü, götürmüş tarlanın eski sahibine, demiş ki:

“—Buyur! Tarlandan dolu küp çıktı, al!” demiş.

“—Neden alacakmışım? Almam. Ben tarlayı sana altıyla, üstüyle, her şeyiyle sattım, tarla senin. Bunu da, ben gömmedim, benim param değil bu! Ben, sana tarlayı her türlü ağacıyla, otuyla, taşıyla, her şeyiyle sattım. Onun için, bu bana helâl olmaz!” demiş.

“—Yok, ben senden sadece tarlayı aldım. Yoksa

içinden bu kadar küp çıkan şeyi herkes alır. Bu içindeki küple kaç tane böyle tarla alınır. Benim hakkım değil bu. Ben tarlanın parasını verdim, o kadara sahibim. Bu bana helâl olmaz.” demiş.

Adam vermek istiyor, eski sahibi de almak istemiyor; mahkemelik olmuşlar. Kadıya gitmişler. Kadı bir onu dinlemiş, bir bunu dinlemiş; sakalını sıvazlamış, demiş ki:

“—Sen neyin nesisin bakalım? Evli misin, nerelisin? Çoluk çocuğun var mı?”

Kurcalamış biraz. Sonra öbürüne sormuş:

“—Sen nerelisin? Evli misin, çoluk çocuğun var mı?”

Bakmış ki, birisinin bir oğlu var, diğnerinin bir kızı var. Kızı olana demiş ki:

“—Kızını buna verir misin?”

“—Veririm!” demiş. Sonra oğlu olana sormuş:

“—Sen de bunun kızını, oğluna gelin alır mısınız?”

“—Alırım” demiş.

Kadı efendi nikâhlarını kıymış. Küpü de onlara vermişler, meseleyi böyle çözmüşler.

İnsan Allah'ın sevgili kulu olursa, Allah tarlasından küp de çıkartır. Allah, insanı zengin edecek olduktan sonra, ummadığı yerden rızıklandırır. “Yürü yâ kulum!” dediği zaman, kimse önünde duramaz. Köyünden çıkarken elini kolunu sallayarak, maydanoz satan bir insan olarak çıkar. Ondan sonra büyük fabrikatör olur. Hepsi mümkün. Yani, Allah'ın sevgili kulu olmak lâzım.

Herkes sürüsünden mes'ul... Devlet başkanı da teb'asından mes'ul dedik. Devlet başkanına imam deniliyordu eskiden. Eskiden imam sözü böyle kıymetliydi. Şimdi, imam sözü biraz kıymetten düştü. İmam-hatip okullarını, kimse istemiyor ama biz istiyoruz. Çocuklarımız dindar yetişsin, Allah'ın ahkâmını öğrensin, Allah'ın rızasının yolunu öğrensin diye, biz zorluyoruz, biz gönderiyoruz dedik. Söz buradan açıldı.

b. Devlet Başkanı Teb'asından Sorumlu

İmam demek, aslında önder demek.

“—İmam, boyun kadar konuş, mevkiin kadar konuş! Sus! Namaz kıldır, in aşağıya, hutbeni oku, sus! Konuşma, etliye sütlüye karışma, yukarı aşağı karışma!”

Öyle şey mi olur? Önder demek aslında...

Devlet başkanı, imam, önder, teb'asından mes'ul. Heraklius'a mektup yazmış Peygamber Efendimiz, diyor ki:

“—Müslüman ol! Ben, Allah'ın hak peygamberiyim. Allah beni âlemlere rahmet olarak, peygamber olarak gönderdi. Müslüman ol! Hem kendin sevap kazan, hem de teb'anın sevabı senin olsun. Hem onların sevabı olur, hem de onları müslüman ettiğin için, onun sevabı senin olur.

أَسْلِمَ تَسْلَمَ يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ

(ن.حم.ق. عن أبي سفيان)

(*Eslim, teslem*)² “Müslüman ol, selâmete erersin.” Hem dünyada sâlim olursun, hem ahirette cennetlik olursun, selâmete erersin, ebedî saadete erersin. (*Yü'tike'llâhu ecrake merreteyni*) “Allah sevabını sana iki kat, katmerli olarak verir.” Bir senin kendinin müslüman olma sevabın, bir de sana bakıp, sana tâbi olduğu için senin peşinden gelip müslüman olanların sevabı... Onları da kazanırsın. “Eğer kabul etmezsen, hem kendin kabul etmediğin için cehennemde yanarsın; hem de senin teb'anın vebali senin omuzuna yüklenir!” Heraklius, Peygamber Efendimiz'i kabul etseydi, ne olurdu? İsterse öldürsünler, ne olursa olsun.

Habeş imparatoru Necâşi, Peygamber Efendimiz'in peygamber olduğunu kabul etti:

“—İnandım, ben de ona tabiyim!” dedi. Peygamber SAS Efendimiz de onu sevdiği için, vefatını haber verdi, Medine'den, Hicaz'dan... Dedi ki:

“—Kardeşiniz Necâşî, şimdi Habeşistan'da vefat etti.” Onun gıyabında, sahabesi ile o zatın cenaze namazını kıldırdı. Düşünebiliyor musunuz, Hz. Muhammed-i Mustafâ, Rabbü'l-âlemînin sevgili habîbi, bir insanın cenaze

² Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.8, no:6; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.262, no:2370; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.190; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.177, no:18388; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.216, no:3132; AbdürRezzak, *Musannef*, c.V, s.344, no:9724; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.311; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.268, no:6726; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.6; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.384, no:11035.

namazını kıldırıyor. Sahâbe-i kirâm cemaat oluyor, “*Allâhu ekber!*” deyip, dört tekbirle, ölmüş olan bir kimseye dua ediyorlar.

Ondan bahtiyar insan mı olur? Can u gönülden dua etti Peygamber Efendimiz. Neden? Kureyş’in zulmünden kaçıp da, kendi ülkesine giden müslümanları korudu, kolladı. Hatta; Kureyş’in elçisi hediyelerle gidip:

“—Bunları öldürt! Bunları barındırma, memleketinden kov!” dediği zaman,

“—Hediyelerin senin olsun! O hak peygamberdir” dedi.

Cafer-i Tayyar Hazretleri’nin müdafaasını kabul etti; İslâm a inandı, müslüman oldu. Ebedî saadete erdi.

Sâsâni imparatoru kabul etmedi. Bizans İmparatoru ilk önce “Doğru, haklı” dedi. Fazla gürültü patırtı çıkınca salonda, komutanlar, vezirler, itiraz edince, “Tamam tamam! Ben sizin dine bağlılığınızı denemek için böyle söyledim dedi. Yan çizdi, kaydardı. Hak peygamber olduğunu anladı. Hak peygamber olduğunu söyleyecek babayiğitliği, cesareti, gösteremedi.

“—Saltanat sizin olsun, taç taht sizin olsun... Ben onun hak peygamber olduğuna inandım. Alın devlet sizin olsun, her şey sizin olsun; ben o mübareğin yanına gidiyorum!” diyebilirdi.

“—Ben kabul ettim, siz de kabul edeceksiniz! Etmezseniz, sizinle savaşırım!” diyebilirdi. Diyemedi, fırsatı kaçırdı.

Ne olurdu yani, Bizans İmparatoru da müslüman olsaydı?

Sâsânî imparatoruna elçi gönderdi Peygamber Efendimiz. Ne yaptı?

“—Vay! Arabistan’ın bilmem hangi bölgesinden bir kabilenin içinden çıkmış basit bir insan, bana mektup mu göndermiş; bu ne küstahlık!” dedi.

Peygamber Efendimiz’in mektubunu yırttı ve elçisini öldürdü.

“—Seni küstah seni... Sen ne cür’etle bana böyle mektup getirebiliyorsun?” dedi, elçi olarak gelen o mübarek sahabeyi şehid etti.

Peygamber Efendimiz yine Medine’den dedi ki:

“—Kardeşinizi öldürdü, Allah onun da saltanatını, benim mektubumu onun yırttığı gibi parça, parça parçalasın!”

Beddua etti ona... O beddua ettiği insanın durumu ne oldu? Oğlu onu öldürdü. Peygamber Efendimizin mektubunu yırtıp parça parça ettiği gibi, Peygamberimizin bedduasına uğradığı için, Sâsânî imparatorluğu parça parça parçalandı; müslümanların eline geçti.

Devlet başkanlarının sorumluluğu çok yüksektir. “Büyük başın derdi, büyük olur!” derler. Mevki, makam ne kadar yüksek olursa, sorumluluk o kadar çok olur. Yani, işin saltanatına, sarayına, hazinesine, alkışına pek aldanmamak lâzım. Aklı başında olan bir insan, bir kenarda sade bir hayat yaşamayı tercih eder. Vebali çok, sorumluluğu çok... Ama, âdil bir devlet başkanı olduğu, Allah yolunda hizmet ettiği zaman da,

teb'asının sevaplarının bir misli de ona verildiği için, sevabı da çok oluyor. O da onun karşılığı.

Demek ki, devlet başkanları çobanmış, sürüleri millet. O sürüden sorumluymuş. Sürü imandan ayrılırsa, devlet başkanı sorumlu... Sürü günah işlerse, devlet başkanı sorumlu... Kanunlar, Allah'ın kanunlarına aykırı olursa, günahlar işlenirse, genelevler açılıyor, hırsızlık serbest oluyor, içki serbest oluyor, vs. yöneticilerin başına vebaldir. "Sorumluluğunla düzeltseydin!" diyecek Allah, sorgu sual edecek.

c. Adam Ailesinden Sorumlu

İkincisi:

وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

(*Ve'r-racülü râin fî ehlihî, ve hüve mes'ûlün an raiyyetihî*) "Ailenin reisi de, ailesinden sorumludur. Evli insan ailesinden sorumludur. Ailesinin fertlerinin müslümanlığından, helâl lokma yemesinden, barınmasından, tehlikelerden korunmasından, sorumludur."

Ona soracak Allah:

"—Niye aileni korumadın? Niye çocuklarını yetiştirmedin? Niye hanımının günahlı yerlere gitmesine müsaade ettin? Niye kendin helâl kazanmadın? Niye vaktini şöyle geçirdin?" ve saire... Bir sürü sorgu sual.

Allah, güzel aile reisliği yapmayı, günahlardan uzak olarak ailemizi yönetmeyi, cümlemize nasip etsin!

وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْ

رَعِيَّتِهَا

(*Ve'l-mer'etü râiyetün fî beyti zevcihâ, ve hiye mes'ûletün an raiyyetihâ*) “Kadın da, kocasının kendisine emanet ettiği evden, kocasının evinden, namusundan sorumludur.”

Ona da sorgu sual var:

“—Kocan sabahleyin kalktı, işe gitti. Sen ne yaptın? Gel bakalım, kadın! Sen, çocuklarını nasıl yetiştirdin? Sen kendin, Allah'ın emrine uygun hareket ettin mi? Kocanın sana emanet ettiği evi, parayı, pulu Allah'ın rızasına uygun mu harcadın; yoksa kocan bir tarafa, sen de arkasından kapıdan dışarıya çıkıp bir başka tarafa mı gittin? Çarşı-pazar mı gezdin, eğlence yerlerine mi gittin? Açıldın mı, saçıldın mı, boyandın mı, donandın mı, kokular mı süründün? Herkesi kendine baktırttın mı?”

Bunların hepsini soracak Allah!

“—Çocuklarına helâl süt emzirdin mi? Onlara İslâm'ı öğrettin mi? Allah'tan korkmayı öğrettin mi? Aile terbiyesi, anne terbiyesi verebildin mi? Veremedin mi?”

Kadın da çoban, o da sorumlu.

وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ

رَعِيَّتِهِ

(*Ve'l-hàdimü râin fî mâli seyyidihî, ve hüve mes'ûlün an raiyyetihî*) “Evin kethüdası, hizmetçisi, konağın vekilharcı da sorumlu. O da, efendisinin malını usulüne uygun kullandı mı, helâl olarak aldı mı, helâl olarak sarf etti mi; yoksa, bir kısmını cebine mi yerleştirdi? Çarçur mu etti, israf mı etti, yanlış hesap mı verdi, efendisini aldattı mı? Kendisine emanet edilmiş olan paradan, bütçeden sorumlu.”

Hadis-i şerif, demek istiyor ki:

“—Kim hangi görevi almışsa, ondan sorumlu...”

Şimdi, bizim evlerimiz küçüldü. Eskiden evler konaktı. Konağın bir ağası vardı. Konak bir köy gibidir. İhtiyar dedeler, neneler konaktaydı. Dul teyzeler, halalar, öksüz yeğenler, konaktaydı. Aşçı başlarından, Arap halayığından, seyisler, hizmetçiler, bahçıvanlara kadar... Konak bir köy gibiydi. Bir adamın geliri yetiyordu buna. Neden? İslâm vardı, bereket vardı. Allah, müslümana rızkını kat kat fazla verdiğiinden, bir çalışan adam, bir konak idare ediyordu. Şimdi, boylu-poslu, levent gibi bir adam, bir evi idare edemiyor; karısı da çalışacak, çoluğu çocuğu, kızı da, bilmem nesi de çalışacak; para getirecekler de ev idare olacak. O da bereketsizlikten.

Demek ki, her insan sorumlu; aşçıbaşı da, mutfağından sorumlu. Çuvalları getirdi koydu, pirinçleri koydu, tereyağını koydu, tereyağının bir kısmını alıp evine mi götürdü? Kullandı mı, kullanmadı mı? Pirinci ne yaptı, elli kilo pirinci aldı da, “yetmiş beş kilo aldım” deyip, yirmi

beş kilosunun parasını cebine mi koydu? Allah biliyor ya. Efendisi bilmez ama, Allah bilmiyor mu? Ondan sorumlu... Sonra;

وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي مَالِ أَبِيهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

(*Ve'r-racülü râin fî mâli ebîhi, ve hüve mes'ûlün an raiyyetihî*) “Kişi babasının işinde çalışıyorsa, babasının malından sorumludur.”

Dükkâna oturtmuş babası onu; o da parayı akşam alıyor, cebine koyuyor, “Arkadaşıma uğradım” diyor. Kahveye, kumarhaneye eğlence yerine gidiyor; ondan sonra geliyor. Sorumlu! Sorğu suali var. Allah, ondan hesap soracak.

فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

(*Feküllüküm râin ve küllüküm mes'ûlün an raiyyetihî*) “Demek ki, bu misallerden anlaşıldığına göre, diyor Peygamber Efendimiz: “Hepiniz bir çeşit çobansınız; hepiniz, hangi sürü size emanet edilmişse, o sürüden mes'ulsünüz.”

d. Hepimiz Sorumluyuz

Bu hadis-i şerif büyük bir tehdittir, hepimiz için. Sorumluluğu hatırlatmadır, bir ihtardır, bir ikazdır muhterem kardeşlerim. Evlenmek kolay bir şey değil! İş sahibi olmak, bir iş yüklenmek kolay bir şey değil. Yüklenmeyip, başkasının sırtından geçinmek de kolay değil. Hepsi vebal, hepsi sorumluluk... Hangi işi aldıysan, tamı tamına yapacaksın. Eksiksiz, harama

bulaşmadan, günaha dalmadan yapacaksın.

Düşüneceksin:

“—Şimdi ben evlendim. Allah bir de çocuk verdi. Benim karıma karşı sorumluluklarım neler, çocuğuma karşı sorumluluklarım neler? Ben bunların müslümanlığını nasıl hıfzedeceğim? Bu çocuğumu nasıl müslüman yetiştireceğim?”

Kardeşimizin oğlu, ben bir gayr-i müslim ile evleneceğim diye tutturmuş. Soruyor bana:

“—Evlenebilir mi?”

Evlenir ama uyuşamazlar ki... Kültürler farklı, zihniyetler farklı, kadın yazın gelecek:

“—Ben mayo ile yüzme havuzuna gideceğim!” diyecek.

Ne yapacak? Ya çatal çatal boynuzlanacak, ya da yapma, gitme diyecek. Gitme deyince:

“—Sen bana ne karışıyorsun?” diyecek kadın. Avustralya kanunlarına göre, “Seni istemiyorum, çık evden!” diyecek, bilmem ne diyecek.

Ayıkla pirincin taşını. Pirincin taşına da benzemez. Pirincin taşını ayıklarsın, atarsın; biter. Pirincin taşından da beter...

Onun için hepimiz, evliliğin şuuruna varalım! Tuttuğumuz işin sorumluluğunu bilelim. Âmir, başkan, reis olabiliriz veya kendi başımıza olabiliriz. Biliyor musunuz ki, nefsimiz ve vücudumuz bile bize Allah'ın bir emaneti.

Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

نَفْسُكَ مَطِيَّتُكَ فَارْفُقْ بِهَا

(Nefsüke matıyyetüke, fe'rfak bihâ) “Nefsin senin bineğindir. Atın gibidir; ona yumuşak davran, besle, bak!”

Ne demek? Yani, sen bu vücudu yıpratamazsın!

Bir çocuk gördüm, beli iki kat. Boylu poslu, yakışıklı bir şeymiş ama bitirmiş kendisini.

“—Buna ne olmuş böyle?” dedim.

“—Hocam niye olmasın? Her gün içki, her gün işret... İşte otuz yaşında çöktü.”

Beli iki kat olmuş; seksen yaşındaki ihtiyar gibi, bastonla gezen insan gibi geziyor. Neden? Harcamış gençliğini... Harcayamaz!

“—Vücut benim, ben istediğimi yaparım!”

Yapamazsın! Vücut sana Allah'ın emanetidir. Sigara içiyorsun, içemezsin. Neden? Ciğerlerin kurum doluyor. Seni akşamları bacaklarından asıp silkeleyecek miyiz, kurumların ağzından dökülsün diye? Kurum doluyor. Kurumlar yapışıyor, ciğerlerin doluyor, arkasından kanser, öksürük, tıksırık, nefes darlığı, damar sertliği, kalp rahatsızlığı... Bizim levent gibi, arslan gibi müslüman kardeşimiz, elli yaşında ıskartaya çıkıyor. Elin seksen yaşında, doksan yaşındaki adamı, koşu yapıyor dışarıda. Çıta gibi, tığ gibi, sapa sağlam... Benimki kırk yaşında, ıskartaya çıkmış. Böyle mi olacaktı?

Vücuduna karşı da sorumluluğun var. Vücudun sana emanet.

Ben sana Şimdi bir emanet versem cebimden:

“–Al! Namazdan sonra alacağım!” desem, üstüne mi oturacaksın?

“–Türkiye’ye gidiyorum, sen arabama üç ay bak! Ondan sonra gelince alacağım!” desem; üstüne mi oturacaksın?

Oturamazsın, çünkü emanet... Vücut da emanet,.. Allah’ın emaneti. Sen bunu istediğin gibi harcayamazsın, yıpratamazsın. Gece istirahatini vereceksin, yemeğini vereceksin. Helâl lokma vereceksin. Haram lokma verirsen, cehennemde yanacağı için, haram lokma da veremezsin!

Düşünülecek olursa, insanın bir sürü mes’uliyeti var. Anla, bak! Bu hadis-i Şerif, onu biraz anlatıyor. Allah bizim yardımcımız olsun!

Bizim işimiz zordur. Kâfirin işi kolay, her işi dağıtmıŐ, darmadağın. Cehenneme de odun gibi yuvarlanıyor. Zahmet çekmesine lüzum yok; topun bayır aşağı yuvarlandığı gibi, cehenneme doğru gidiyor. Onun işi kolay. Bizim işimiz zor. Cennetin yolu sarp yerde... UđraŐacaksın da, cennete varacaksın. AŞağı doğru gitmek kolay... Uçurumdan aşağı uçar gider insan. Yetmiş yıl uçar gider, cehennemin Gayyâ kuyusuna düşer gider. Ama, haydi bakalım sen, çık! Cennete kavuŐmak hüner...

O bakımdan Allah, sorumluluğunun idrakinde olmayı bize nasip etsin! Âmîn.

Őuur versin bize Allah! En önemli olan Şey; Őuur. İslâmî Őuur versin! Her işimizi Allah korkusuyla,

Allah sevgisiyle yapalım.

İmam Gazalî Rh.A diyor ki:

“—İnsanın akli olsa, Allah’tan başka sevilecek bir şeyin olmadığını görür.”

Her türlü güzelliğin sahibi, Allah! Allah aşığı olması lâzım insanın... İnsanların kimisi, sigaranın, kimisi sporun, kimisi, kahvenin aşığı...

Allah, gözümüzden perdeleri kaldırsın, gerçekleri görmeği nasip etsin! Hakikatleri yakalamayı, anlamayı nasip etsin! Ömrümüzü, en sonunda arkaya baktığımız zaman, pişman olmayacağımız bir şekilde geçirmeyi nasip etsin...

“—Vah, vah, vah! Hebâ etmiş hayatını...”

“—Dur yâ Azrail! Canımı alma! Bana seksen yıl daha vakit tanı. Ben, bundan sonra iyi insan olayım!” dersen, Azrail dinler mi seni?

Dinlemez. Bir an geriye, bir an ileriye gitmez. Ecelin geldiği zaman, ömrün biter. Onun için, o anın geleceğini kitaplar yazdığı için, o anı şimdi gelmiş gibi düşün; o sorumluluğu, o pişmanlığı şimdiden duy, hakîkî bir tevbe ile tevbe et!

Ramazan tevbe ayıdır. Gufran ayıdır, Allah’ın mağfiret ayıdır. Hadis-i şerifleri karıştırırken gözüme ilişti: Her akşam Allah yüz binlerce cehennemi hak etmiş müslümanı, şu Ramazan hürmetine, cehennemden âzâd eder. Onların içine girmek istemez misin? Toparlayıp kendini, cehennemde yanmaktan, ızdıraplara uğramaktan kurtulup, saadete ermek istemez misin? Bir gayret göstereceksin, onu yapacaksın işte!

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bizi her şeyi rızasına

uygun yapacak bir Őura sahip eylesin... Gerçekten de, kendimizi; dünyamız, ahiretimiz ve Ümmet-i Muhammed için faydeli işler yapmaĝa muvaffak eylesin!

Son nefeste mü'min-i kâmiller olarak, Allah'ın sevdiği kullar olarak; “Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühü ve rasûlühü” diye diye, emanet canımızı, sahibi olan Rabbü'l-âlemîn'e teslim etmeyi nasip etsin...

Sevdiği kul olarak, âhirette Peygamber SAS Efendimiz'e komşu eylesin... Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin!

Bi-hürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

31. 03. 1991 - Coburg Melbourne / AVUSTRALYA

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

